

Thaïs.

Första akten.

Tablå I. Öken Thebais, en öde nejd vid Nilens strand. Ett antal munkar som här nedslagit sina bopålar, samtala vid aftonmåltiden om en frånvarande klosterbroders, Athanaels, långa bortavaro, då denne i och med detsamma återkommer, nedslagen och synbart upprörd. Med helig ovilja delger han de andra orsakerna till sin sinnesstämning. I Alexandria finnes en ryktbar kurtisan och skådespelerska Thaïs, som äfven han i sin första ungdom känt, och sedan dess ej kunnat glömma. Hennes lättsinne och skandalösa lif ligger tungt öfver hans sinne och han ville rädda henne åt Gud. Då han sedan i en dröm ser Thaïs inför en jublande publik framställa kärleksgudinnan Afrodite, mognar hans beslut att söka frälsa hennes själ och vinna henne för det eviga lifvet. Öfvertygad om att vara härtill kallad af en högre makt och oaktadt varnad af den gamle erfarne munken Palemon att ej ha någon gemenskap med världens barn, beger sig Athanael till Alexandria för att utföra sitt värf.

Tablå II. Anländ till staden uppsöker han där en barndomsvän Nicias, en ung, rik aristokrat, för tillfället Thaïs älskare. Inom endast några dagar har Nicias på henne uppoffrat hela sin förmögenhet och ger nu en afskedsfest för henne.

Athanael, som hjärtligt välkomnas af Nicias, omtalar så för denne hvarför han kommit till Alexandria, och då han får höra att Thaïs samma afton skall supera hos Nicias, ber Athanael honom låna sig en rikare dräkt för att kunna närvara vid gästabudet. Nicias beviljar honom detta gärna, och tillsäger tvänne sina favoritslafvinnor att kläda och smycka Athanael.

Thaïs anländer, hälsad med jubel af vänner och beundrare som infunnit sig kort förut. Då hon får syn på den egendomlige, de andra så olika gästen och af Nicias erfar i hvilken afsikt denne uppsökt honom eller rättare henne, närmar hon sig gäckande och utmanande Athanael, lofprisande den sinnliga kärleken. Munken, som under stigande vrede åhör hennes tal, uppgår dock icke sitt mål. Med löfte att uppsöka henne i hennes eget palats lämnar han med tecken på afsmak och afsky glammet och festen.

Andra akten.

Tablå I. Thaïs har återvändt hem till sig, trött och med en känsla af vämjelse. Betryckt af ensamheten känner hon leda vid sitt lif och gripen af fruktan att snart också hennes skönhet skall förgå, söker hon tröst hos Venus, sin gudinna och beskyddarinna.

Härunder inträder Athanael, som af henne mottages med älskvärdt skämt och gäckande köketteri. Småningom oroas hon dock af munkens öfvertygande och stränga ord och hållning, ända därhän, att hon i en plötsligt vaknad fruktan för sitt lif kastar sig till hans fötter och ber om nåd. Hon lofvar göra allt hvad han fordrar, blott han låter henne lefva.

Tablå II. Påverkad af Athanaels stränga och af helig ifver glödande vältalighet har Thaïs, sedan hon af honom lämnats allena, under nattens timmar beslutit att såsom han det befallt, öfverge sitt förra syndfylla lif och följa honom till ett aflägsset beläget kloster. Och hon säger honom det då hon i dagningen finner honom hvilande vid trappan till hennes bostad. Men förrän Athanael mottar detta offer, fordrar han att hon skall förstöra allt som härintills varit henne. Också det lofvar hon. För en enda sak, en dyrbar antik Erosbild, ber hon om förskoning. Men då Athanael därvid erfar att bilden var en gåfva af Nicias, rycker han den till sig och slungar den mot marken där den går i stycken.

Emellertid har Athanael stuckit Thaïs palats i brand. Lockade af eldskenet strömmar hit folk af alla slag, hvaribland äfven Nicias och af de vid gästbudet deltagande gästerna. Då det sprides om Thaïs beslut att lämna Alexandria söker folket i raseri att hindra henne därifrån och oviljan tar sig särskildt uttryck mot Athanael, hvars verk detta är. I sista ögonblicket lyckas det dock Nicias, som fortfarande älskar Thaïs, att rädda henne och vännen, genom att kasta ut en handfull guld åt massan, hvars uppmärksamhet härmed aflledes från Thaïs och Athanael, som sålunda undkomma.

Tredje akten.

Tablå I. Efter en lång och mödosam vandring ha Thaïs och Athanael kommit till en oas i öknen. Thaïs som af umbäranden och trötthet är fullkomligt bruten, ber Athanael att få hvila, men röner blott hårdhet som svar. Då hon, trots sina bemödanden, likväl sjunker samman och han därtill ser hennes fötter blöda, förvandlas hans stränghet plötsligt till varm ömhet. Han bjuder henne vatten från oasens källa, och söker på allt sätt vederkvicka och lifva hennes krafter. Och då samtidigt nunnor från det kloster dit Athanael velat föra henne komma till oasen, öfverlämnar han Thaïs i deras och priorinnan Albines vård.

Tablå II. Athanael återvänder till munkkolonin i öknen Thebaïs. Han har emellertid icke kunnat döda sina egna mänskliga känslor. Under sina bemödanden att föra Thaïs in på den rätta vägen har han betagits af en djup kärlek till henne. Hon fyller hans drömmar både som vaken och i sömnen. Än ser han henne skön och gäckande, än döende. Gripen af en marterande oro och längtan att återse henne, skyndar han till klostret.

Tablå III. Thaïs krafter äro uttömda och hon har dukat under för späkningen. När Athanael återkommer till klostret finner han henne döende. Hon igenkänner honom och då hon prisar sig lycklig att ha funnit ro för sin själ, erkänner Athanael att alla hans läror varit lögn, att han förlorat tron på allt, blott ej den sinnliga kärlekens makt. Men Thaïs hör honom icke längre. Hon tycker sig se Guds anlete och lyssnande till de himmelska harporna i skyn, faller hon ned död. Athanael omfamnar förtviflad hennes liflösa kropp.